

Опис

Дисципліна «Історія соціології (Частина II. Класична соціологія)» є нормативною навчальною дисципліною зі спеціальності 054 – соціологія, для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, яка викладається у 2 семестрі в обсязі 6 кредитів.

Історія соціології – це розділ соціології, в якому розглядається процес формування та основні етапи розвитку соціологічного знання. Основним предметом історії соціології є дослідження того, як знання про суспільство виокремлюються із загальної наукової системи знань, їх розвитку від моменту появи до наших днів; порівняльний аналіз соціологічних концепцій різного часу; вивчення практичної соціологічної діяльності в різні епохи і в різних народів світу. Наукові доробки історії соціології мають значення для сучасних досліджень тому, що протягом століть складалось фундаментальне підґрунтя для сучасної системи знань про суспільство. Історія соціології покликана представити не просто загальну картину генези соціологічного знання, але й систематизувати уявлення про формування і функціонування напрямів, течій і шкіл, галузей і сфер, теорій і концепцій, парадигм, моделей, які визначають процес зміни соціології як окремої науки.

В історії *класичного* періоду соціології можна виокремити чимало концепцій і теорій *наднаціонального характеру*, що мають, перш за все, вагоме загальногуманітарне та гносеологічно-евристичне значення. Нормативна навчальна дисципліна “Історія соціології (Частина II. Класична соціологія)” є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”. *Мета* навчальної дисципліни “Історія соціології (Частина II. Класична соціологія)” полягає у тому, щоб дати поглиблену, впорядковану відповідно до хронологічного принципу, характеристику концептуального змісту найважливіших авторських теорій, які творять “золотий фонд” світової соціологічної думки кін.ХІХ – поч. ХХ ст. Навчальна дисципліна зорієнтована на те, щоб структурувати та систематизувати загальний обсяг знань студентів про історію розвитку соціологічних теорій. Навчальна дисципліна спрямована на те, щоб сформувати у майбутніх соціологів знання про основні періоди та етапи, тенденції, закономірності становлення і розвитку світової соціологічної думки.

Завдання:

- працювати з бібліографією та першоджерелами;
- розкрити особливості розвитку соціологічного знання класичного періоду;
- ознайомити студентів з основними поняттями класичного періоду;
- розкрити значення окремих соціологічних теорій в сучасній системі гуманітарних та соціальних наук;
- оволодіти необхідною теоретичною основою для критичного осмислення соціологічних концепцій, ключових категорій та понять;
- порівнювати теорії західноєвропейських шкіл в соціології;
- застосовувати навички поліваріантної та компаративістичної інтерпретації соціокультурних явищ та процесів у суспільстві;
- застосовувати міждисциплінарний підхід до окремих соціальних феноменів чи явищ та стратегій їх дослідження;
- оволодіти навичками концептуалізації, створення власних інтерпретаційних моделей, аргументованої презентації та захисту власної позиції перед аудиторією.

Джерела

1. Гуменюк Л.Й. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. Львів: ЛьвДУВС, 2019. [Електронний ресурс]
2. Господарство і суспільство / Макс Вебер; пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013. 1112 с.
3. Вебер, Макс Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з англ. Олександр Погорілий. К.: Наш Формат, 2018.
4. Зімель Г. Філософія грошей. К.: Промінь, 2010. 504 с.
5. Вебер М. Антикритична післямова до “Духу капіталізму” // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 1999. № 3. С. 149–165.
6. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. Пер. з нім. О. Погорілого. К.: Основи, 1994. 261 с.
7. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. О. Погорілого. К.: Основи, 1998. 534 с.
8. Дюркгайм Е. Самогубство: Соціол. дослідж./ Пер. з фр. Л. Кононович. К.: Основи, 1998. 519 с.
9. Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії / Пер.з фр. Г. Філіпчука та Зої Борисюк. К.: Юніверс, 2002. 424 с.
10. Еліас Н. Про німців / Пер. з нім. О. Кислюк. К.: Юніверс, 2010. 432 с. (серія «Історична думка»).
11. Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження. К.: Альтернативи. 2003. 672 с.
12. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство / Пер. з нім. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 262 с.

Основна література

1. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Рущенко. Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2017. 442 с.
2. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс] : навчальний посібник /О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. К. : КНЕУ, 2017. 279 с.
3. Кононов І. Ф. Теоретична соціологія. Курс лекцій. Том 1. Соціальність та її форми : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. Ф. Кононов ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 576 с.
4. Кононов І. Ф. Теоретична соціологія. Курс лекцій. Том 2. Сучасні суспільства: структури та процеси : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. Ф. Кононов ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 336 с.
5. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. Пер. з фр. Г. Філіпчука. К.: Юніверс, 2004. 688 с.
6. Дельєж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 287 с.
7. Захарченко М., Погорілий О. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). К.: Либідь, 1993. 336 с.
8. Култаєва М.Д., Навроцький О.І., Шеремет І.І. Європейська теоретична соціологія ХХ–ХХІ століття. Харків: Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2008. 328 с.
9. Култаєва М.Д., Шеремет І.І. Західноєвропейська теоретична соціологія ХХ ст. / За ред. Бакірова В.С. Харків: Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2003. 296 с.

10. Ручка А. О. Курс історії теоретичної соціології / А. О. Ручка, В. В. Танчер. К. : Наук, думка, 1995. 223 с.
11. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття: Навч. посіб. К.: Либідь, 1996. 224 с.
12. Теоретики світової соціології: життя та творчий спадок (Путівник портретною галереєю Інституту соціології НАН України); за ред. акад. НАН України, проф., д.е.н. В.Ворони. Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. 301 с.
13. Ritzer, Georg. Classical Sociological Theory. 5th Edition. Boston: McGraw Hill. 2008.

Додаткова література

1. Урсуленко К. Соціологічна солідарність : розвиток поняття в історії соціології та сучасні інтерпретації / К. Урсуленко // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2009. № 1. С. 138 – 157.
2. Гіденс Е. Соціологія / Пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; Наук. ред. О. Іваненко. К.: Основи, 1999. 726 с.
3. Історія та теорія соціології: Навч. посібник / [автор-укладач С.Л. Катаєв]. Запоріжжя: КПУ, 2009. 196 с.
4. Кутуєв П. Вибіркова спорідненість у соціології Макса Вебера // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 1999. № 3. С. 136–149.
5. Бусова Н. Макс Вебер про роль права в становленні ринкового капіталізму // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 1999. № 3. С. 119–136.
6. Соціологія: Навч. посібник / За ред. С.О. Макеєва. К.: Знання, 2003. 455 с. (Вища освіта ХХ століття).
7. Черниш Н.Й. Соціологія: Підручник за рейтинго-модульною системою навчання. К.: Знання, 2009. 468 с.
8. Практикум з соціології : навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти / за ред. В. М. Пічі. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2009. 368 с.
9. Соціологія : навч. посіб. / за ред. С. О. Макеєва. 4-е вид., перероб. і доп. К. : Т-во «Знання», КОО, 2008. 566 с.
10. Соціологія: терміни, поняття, персоналії [Текст] : навч. словник-довідник для студ. / за заг. ред. В. М. Пічі ; Соц. асоц. України. 2-е вид. Львів : Новий світ-2000, 2004. 476 с.
11. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО, 2020. 800 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут соціології НАНУ <https://i-soc.com.ua/>
2. Київський міжнародний інститут соціології <http://www.kiis.com.ua/>
3. Соціологічна асоціація України <http://www.sau.kiev.ua/>
4. American Sociological Association <http://www.asanet.org/>
5. European Sociological Association <http://www.europeansociology.org/>
6. International Sociological Association <http://www.isasociology.org/>
7. Архів журналу Соціологія: теорія, методи, маркетинг <http://stmm.in.ua/archive/>
8. Архів Всеукраїнського соціологічного часопису «СВОЄ» <https://svoye.wordpress.com/archive/>